



NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
Štev. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtna . . . „ 0.75
Posam. štev. „ 0.10

Štev. 27. V LJUBLJANI, dne 5. junija 1908. Leto III.

Slov. kršč.-soc. delavstvo!

Na II. vseslovenskem delavskem shodu v Medvodah se je naročilo »Izvrševalnemu odboru slovenskega krščansko-socialnega delavstva«, da skliče III. vseslovenski delavski shod. Izvrševalni odbor lani zaradi raznih ovir ni mogel sklicati vseslovenskega delavskega shoda. Skliče ga zato letos. Sklenilo se je, da se vrši III. vseslovenski delavski shod v Ljubljani, in sicer meseca oktobra. Naše delavske organizacije že zdaj opozarjamo na to, in da bo III. vseslovenski delavski shod mogočna manifestacija slovenskega krščansko-socialnega in strokovno neodvisnega slovenskega delavstva. Dan in spored se še objavi.

Vsi dopisi glede na III. vseslovenski delavski shod naj se naslovijo: Uredništvo »Naše Moči«.

Izvrševalni odbor slovenskega krščansko-socialnega delavstva:

Jožef Gostinčar, državni poslanec
predsednik.

Mihael Moškerc,
podpredsednik.

Josipina Eržen,
podpredsednica.

Ivan Nep. Gostinčar,
tajnik.

Stavka v Bistrici na Koroškem.

V Bistrici na Koroškem stavka delavstvo, ker je odpustil ravn. Faust neopravičeno tri delavce. Delavstvo je edino. Tvorica grozno pritiska. V sredo je imelo delavstvo veličasten shod. Navdušenje je veliko. Vse je mirno. Na shodu je govoril g. Smolej iz Celovca in g. Čebulj z Jesenic ter drugi. Včeraj je bil shod, na katerem je govoril drž. posl. Gostinčar.

Delavstvo in delavski prijatelji! Ta stavka je velikanskega pomena ne samo za delavstvo, marveč tudi za slovenstvo na Koroškem. Zato nujno prosimo, naj se takoj prične nabirati podpore, da ne omaga slovensko delavstvo v boju. Nujno je potrebno, da se prično takoj nabirati podpore, ki naj se pošljejo na naslov »Naša moč«, Ljubljana.

Izvrševalni odbor slovenskega kršč.-socialnega delavstva.

Jožef Gostinčar, drž. posl., predsednik.

Z lastnimi močmi.

I. izkaz darov za stavkujoče v tvornici Iepa. G. Josip Gostinčar, državni poslanec, 5 K. — Tobačna tvornica: pola A.: 21 K 28 h; pola B.: 26 K; pola C.: 5 K 52 h; pola D.: 5 K 68 h; pola E.: 11 K 89 h; pola F.: 18 K 30 h; pola G.: 14 K 93 h. — Predilnica: pola H.: 4 K 91 h; pola I.: 6 K 42 h; pola K.: 2 K 70 h; pola L.: 5 K; pola M.: 11 K 27 h; pola N.: 8 K 87 h; pola O.: 2 K. — Gospod Metod Pegan nabral 10 K. — G. Urbar Jernej 2 K. — G. Keržič Josip 20 h. — Papirnica v Vevčih 23 K 32 h. — Tovarna Jesenice, Fužine, Sava 75 K 18 h. — Delavska družba, Idrija: 1. pola 11 K 50 h; 2. pola 4 K 50 h, skupaj 16 K. — Krščansko-socialni žel. J. P. 2 K. — Društvo delavcev c. kr. cinkarne v Celju 20 K. — Skupaj 298 K 47 h. — Darovalcem priskrba hvala! — Izvrševalni odbor »Slovenskega krščansko-socialnega delavstva«.

Rudar.

Idrija. Mnogo se govori in piše zadnji čas o nameravani javni čitalnici in knjižnici. Ker pa to vprašanje v prvi vrsti delavca zadeva, tako glede na namen, kateremu naj služi (ljudska izobrazba) in na stroške, ki bi bili z njo združeni. Saj ni nobena tajnost, da se naposled vsako breme na delavca naloži, zato se pa hočemo na tem mestu s to stvarjo pečati. Može, ki hočejo to reč izpeljati, jo zlasti s tem zagovarjajo, da trde, češ, le tako se bode delavec najlažje izobrazoval in le na ta način je občini mogoče dobiti sedanjo čitalniško poslopje v svoje roke. O tem, da je delavec izobrazbe zelo potreben, pač nihče ne dvomi, a način, po katerem mu jo nekateri sedaj hočejo deliti, je naravnost kričeč. Poglejmo! »Čitalničarji«, ki sedaj imajo mestno poslopje št. 509 v najemu, zahtevajo za svoje društvo še vedno eno sobo, obenem naj se določijo gotovi dnevi v letu, ob katerih bi imeli le oni pravico do uporabe velike dvorane, in sicer vse brezplačno. Po domače se to pravi: kakor smo dosedaj imeli tukaj svojo društveno sobo, tako jo hočemo še nadalje imeti; kakor smo poprej imeli vse svoje prireditve: plese, igre, koncerte itd. v veliki dvorani, hočemo jih še nadalje imeti; odjenjamo le v toliko, da prepustimo veliko dvorano občini oni čas, ob katerem jo po našem sedanjem računu ne bomo rabili, zato pa se mora občina odpovedati letnim 400 K, katere smo jih dosedaj plačevali kot najemščino za celo poslopje. Sedaj pa vidite, kako resnična je trditev, da bo po tej pogodbi občina dobila to poslopje »nazaj v svoje roke«. Velikodušnost čitalničarjev napram delavstvu je res občudovanja vredna! In naš občinski odbor je tej pogodbi pritrnil. Seveda zdaj pa ti možje pripovedujejo, da se »Čitalnica« drugače ne uda. Mi pa vemo, da eni in isti možje nosijo zvonec v »Čitalnici« in v občinskem odboru; zato jih vprašamo kakor može, ki odločujejo v »Čitalnici«: Zakaj pa stavite take pogoje mestni občini, ako je vaša ljubezen do delavstva odkritosrčna. Čemu tako trdo izrabljate veljavno pogodbo in ne pustite

Policaika.

(Iz nemškega.)

(Dalje.)

»Ne bo ušel, ker se čuti popolnoma varnega. In če ne pride slučajno to noč, pride v eni prihodnjih noči prav gotovo!«

»Za božjo voljo, gospodična King, vi nimate čevljev!« zakliče gospa Drive, ko opazi, da ima Ethel King samo nogavice na nogah.

»Da!« odgovori Ethel King. »Moj čevlji so mesto mene zgoreli v tvorniški peči pod kotlom.«

In Ethel King pripoveduje vse, kar je doživela v tvornici. Klici začudenja so jo prekinjali in gospa Drive je obledela.

»Moj Bog,« reče, ko konča Ethel King svoje poročilo. »To je grozno! Kak strašen poklic ste si izvolili, gospodična King! Ne, ne, ni je žene na svetu, ki bi imela toliko hladnokrvnosti in poguma, kot ga imate vi!«

Nadzornik Golding je molče in občudovaje poslušal svojo stanovsko tovarišico in ji molče stisnil roko.

»In zdaj še eno, gospodična King!« ji reče. »Niste nam pa še prav nič povedali o skrivni poti, po kateri prihaja hudodelec v hišo!«

Ona ga pogleda posmehljivo po strani.

»To vam upam še danes pokazati, gospod Golding. Eno vas hočem pa že zdaj zagotoviti: Po zrakoplovu prav gotovo ne prihaja!«

Golding je nekoliko v zadregi, ker njegove opazke zjutraj mu je pošteno izplačala. Ethel King pa se poslovi:

»Ostanite tu spodaj, gospod Golding, v odločilnem trenutku vas hočem poklicati z živžganjem piščalke. Vas pa prosim, gospa Drive, da mi odkazete spalnico kolikor mogoče visoko in z oknom proti tvornici. Tudi bi vam bila zelo hvaležna za čevlje in nočno obleko!«

Gospa Drive takoj ugodi njeni prošnji in že čez četrt ure sedi Ethel King v tretjem nadstropju pri oknu proti tvornici. Ni pa prižgala luči in gleda proti zidu, kjer se razteza mogočna hrastova veja iz tvorniškega na zavodov prostor.

Slekla je svojo rjavo, umazano obleko in oblekla nočno obleko. Ko pa sedi tako pri oknu, tedaj šele občuti svojo veliko utrujenost.

Strašni napor, katere je prestajala popoldne več ur, da se oprostila vezi, so jo oslabili, duševno razburjenje pa je tudi mnogo prispevalo. Dasiravno se zdaj z vso silo bori proti utrujenosti, se vendar ne more ubraniti spancu.

Globoko nagne glavo na prsi in zaspi.

Toda dolgo ne spi. Lahno škripanje zunaj jo prebudi.

V trenutku je na nogah. Škripanje se ponovi. Škripanje je podobno glasu, kot bi se trd predmet drgnil na strešni žleb nad oknom.

Ethel King pogleda ven in hitro odskoči prestrašen nazaj.

»Je že tu!« govori sama med seboj. »Moj Bog, ako se le ni še zgodila kaka nesreča!«

»Urno pograbi na mizi ležec revolver in srebrno piščalko. Potem odpre prav malo vrata svoje sobe in prisluškuje; ker pa ničesar sumljivega ne opazi, gre iz sobe.

Na hodniku postoji par minut in posluša, da bi kaj slišala.

Tu — od spodaj gori se sliši lahno dpiranje vrat. Ethel King se nagne čez ograjo in gleda za dve nadstropji nižje ležeč hodnik, ki je slabo razsvetljen po navadni svetilki.

In ravno v zadnjem trenutku še opazi, kako se ena vrata previdno od znotraj zapirajo.

Ona pozna te vrata. Te vrata vodijo v spalnico dveh mladih gospodičen: Hayward in Moulton.

(Konec prih.)

poslopja brezpogojno iz rok, ali vsaj ne dovolite, da se brez vsake odškodnine del sedanjega poslopja — morda mala dvorana — porabi za javno čitalnico? Ako tega ne storite, pač delavec nehoti dvomi o vaši naklonjenosti proti njemu, pač pa lahko ve, da si hočete pod krinko ljubezni do nega le udobnejše prostore na njegove stroške preskrbeti in otresti se 400 kron, letne najemščine. Res mnogo igralskega talenta se mora nahajati v vaši družbi, da hočete kot čitalničarji občino še nadalje izžemati in zato tako pogodbo predlagate, kot občinski odborniki jo tudi sprejmete, kot ljudski prijatelji se pa čez njo jezite, seveda le takrat, kadar vas delavec čuje! Vso primerno čast pa večini mestnega odbora za časa, ko se je zidalo in v našem oddalo čitalniško poslopje. Za streho so rabili najslabšo pločevino, za okras dvoran so izmetavali denar, kakor da bi ga ne bilo mogoče koristneje porabiti, tlak v veliki dvorani pa so tako izborno napravili, da je (sicer hrastov) po šestih letih že trohnel in kot venec vsemu temu so napravili pogodbo, da se mora vsak meščan sramovati. Seveda se tudi pozneje nihče merodajnih veljakov ni brigal za to, da bi se streha pravočasno barvala, ko pa je bila že rjava kakor senošet ob dolgotrajni suši, bilo je barvanje prepozno, tako da je sedaj res poprave potrebna. Vendar pa še ni vsa za nič, strešni stol tudi še ni tako trohnel, kakor je svoj čas gospoda sanjala in želela, da bi ga potem s streho vred raz poslopja vrgli in si tako prostor napravili za zvišanje stavbe. Zanimivo pa je, da gospodje nikakor nočejo dati podrobnih pojasnil, kako nameravajo poslopje prezidati. Umestno bi bilo, ko bi ljudem natančno pojasnili: 1. Kakšne bodo »velike dvorane« in koliko jih bo, kake bodo »manjše sobe«, kako oprava v vseh teh prostorih, koliko bo ista stala, čemu se bodo posamni lokali rabili? 2. Spravite v javnost besedilo nove pogodbe s »Čitalnico«, da bomo delavci vedeli, koliko je boljši od starega, oziroma kaj žele čitalničarji, da jim še napravimo seveda boljšega in lepšega, kakor je to, kar imajo že sedaj od občine. 3. Pojasnite tudi, na kak način upate da bo poslopje donášalo letnih 3000 K občini, ko čitalničarji ničesar več plačevati neóejo? Izdajte torej tajne vire, iz katerih bo ta denar potekal v obč. blagajno. Povejte tudi, kako vsoto ste našli, ko ste računali letne stroške za to podjetje, če niste morda na to stvar pozabili. Razložite javnosti, kako nameravate urediti vodstvo, oziroma oskrbovanje teh naprav? Morda dobimo zopet par novih občinskih uslužbencev, saj ste še pred malo časa hoteli imeti za vsako reč strokovno izobražene ljudi v občinski pisarni. Zakaj pa vkljub temu, da imate sedaj dva v stavbinski stroki izvežbana moža v občinskem uradu, oddajate načrte tujim stavbenikom izvrševati, seveda za lep denar, tega tudi ne razumemo. Res lepa je misel ljudskega izobraževanja, pa kakor vse kaže, se naši inteligenci bolj dopada misel na lepe dvorane in vse druge ugodnosti seveda na račun delavca, zato se pa nikar ne čudite, ako vam ne bo šlo vse tako gladko, kakor ste si mislili. — Delavec-davkoplačevalec.

Idrija. Veliko liberalnega prahu se je vzdignilo, ker si je »upal« deželni odbor našemu mestnemu zastopstvu na prste stopiti in mu povedati, da še tudi z delavčevim, v smrtni nevarnosti zasluženim denarjem, ki ga v obliki davka v občinsko blagajno plačuje, ne sme tako liberalno delati, kakor delajo z rdečimi kuštri ozaljšane liberalne glave s svojim liberalno-mokraškim duhom. »Narod« je seveda pricapljial in rekel, da bode vsakdo rad plačal za izobrazbo tiste novce. To pa ni res in odločno protestiramo proti takemu pačenju resnice. Vi le imejte vašo izobrazbo, ki se zrcali v tulenju, vpitju in napadanju poštenih ljudi. Maturo o tem ste naredili lani dne 14. julija. Nobeden pošten človek ne mara takih izobraževalnih šol in njih profesorjev. Da pa preidem k stvari, omenim, da bi se radi občinskega gospodarstva mogli najbolj prizadeti čuti tisti občinski svetniki prvega razreda, ki so že po svojem višjem dostojanstvu v službi postavljeni tudi za to, da čuvajo, da se delavcu ne godi krivica. Gospodje nosijo sicer povsodi bandero, a ko se je šlo pri občini za interese delavstva, so pa vselej bandero v koruzo vrgli in pred par rogovileži zbežali. Mnogokrat jih pri važnih sejah še zraven ni bilo, samo da bi jim ne bilo treba se odločno izreči. Če pa so bili zraven, so igrali kimovca. Priča temu so sejni zapisniki. Tudi ko se je šlo za »Čitalnico« in vse kar na njej meji, z 39.000 K dolga vred, govori zapisnik »soglasno«. Tiste sladke besede in ljubeznjivi posmehljaji ter razno dobrikanje nam nič ne koristi. Kar zadene njih strokovno izobrazbo, se uklo-

nimo, o narodnem gospodarstvu pa ti gospodje nimajo pojma, kakor se vidi; občinski denar vendar ni erarični denar, ampak last sto in sto občanov — tudi delavcev. Ako ti gospodje nič ne občutijo, ker v občinsko blagajno nič ne plačujejo, se pa ni treba iz delavčevih grošev norčevati. Kje so delavske hiše, ki jih je občina delavstvu obljubila? Ti gospodje bi se bili mogli že kedaj tudi za to točko zavzeti, pa se niso, spali so, za vse to delo molčečnosti bodo dobili pa še odliko v podobi častnega meščanstva. Privoščimo jim ga. Zaslužili ga pa niso. Dolgo smo molčali. A pri takih razmerah se bomo borili za svoje pravice in ožigosali vse, kar ni prav, ne glede na desno ali levo. Ako ne bode komu prav, je sam kriv.

Idrija. Kako je Kristan svoje ljudi »spil-dau«. Imel sem priložnost pretečene dni opazovati velikansko duševno obzorje nekega eksemplarja Kristanove šole. N. N. je ob zadnjem dežju prodajal »flance«. Ker pa z »ainmal ainsam« nista posebna prijatelja, mu je šla hudičjevo trda pri prodaji »flancov«. Nekega dne, ko je bil zopet pri svojem »kšeftu« ter gruntal, koliko bo zaračunal za tisoč flancov, pride k sreči mimo njega J. K., protokoliran socialdemokrat. N. N. se ga silno razveseli ter ga, kot znanega matematika, vpraša: »Ti prijatelj, koliko naj zaračunam za tisoč flancov, ako jih dam sto komadov za 25 krajcarjev?« J. K. prične v vidni zadregi jecljati: »Ja tisoč — aaa — jaaa — tisoč — jaaa — a — a tisoč — tisoč — tisoč — ja tisoč — ja, če velja sto komadov 25 krajcarjev, potem boš dobil za tisoč komadov 125 krajcarjev.« — »Hvala lepa, prijatelj«, pravi na to N. N. ter se obrne proti svoji ženi in ji trdo reče: »No, slišiš, ti stara, 25 krajcarjev bomo dobili za tisoč flancov, ne pa 2 goldinarja 50 krajcarjev, kakor si ti sanjala.« Tablo! Omeniti pa moram, da je imenovani matematik J. K. že veliko vrsto let pri rudniški bratovski skladnici »Bruderladvoter«. Ima glavno besedo pri »Občnem konsumnem društvu«, pri »Napreju«, je menda član rudarske zadruga itd. itd. Pri shodih tudi večkrat predseduje. Lani smo ga slišali, kako je pri Didiču na nekem volivnem shodu vedel za 50 let nazaj povedati, kaj se je vse pod mračnjaškim, nazadnjaškim klerikalizmom zanemarilo. Kratko rečeno, on je v Kristanovem zelniku prva in največja glava. Živela Kristanova matematika!

Društvo delavcev c. kr. cinkarne v Celju ima na binkoštni ponedeljek popoldne ob 3. uri svoj občni zbor v sobi izobraževalnega društva v Celju, Grabengasse št. 7. Govori tudi govornik iz Ljubljane.

Trbovlje. V nedeljo popoldne ob treh je zborovalo naše delavsko strokovno društvo. Govorili so Moškerc, Lončarič, Brunek, Zupan ml. Na shodu se je naglašalo, da je društvo le delavsko in nikogar drugega.

Trbovlje. »Delavska hranilnica in posojilnica« se ustanovi v Trbovljah. Pozdravljamo ta sklep in želimo, naj se kmalu ustanovi v Trbovljah tudi naše delavsko konsumno društvo.

Trbovlje. Nujno potrebno je za napredek naše trboveljske rudarske organizacije lasten dom. V Trbovljah silijo razmere na to. Imamo poleg »Katoliškega delavskega društva« mladeniško telovadno organizacijo, pazniško strokovno društvo. Misli se na konsum, stavbeno društvo in na hranilnico in posojilnico. Res nujna potreba je že »Delavski dom«. Upamo, da se uresniči!

Trbovlje. Cenjeni gospod urednik! Tukaj v Trbovljah smo delavci tako v slabem položaju, da mora poštenemu delavcu srce počit od samega zatiranja. Prvič od kapitalista, drugih od socialnih demokratov. Socialni demokrati, kakor je vsakemu znano, hočejo imeti prvi maj prosto, in »Pazniško delavsko društvo« je pa ravno tako. Saj vsi v en rog trobijo. Na prvi maj, ko je bilo čas delati, pride pa paznik, tedaj pa le na šiht, če ne si pa kaznovan. Kristusov Vnebohod je velik praznik, pa se je delalo. Premog se pa v skladišče spravlja. Zato prosimo mi krščanski delavci naše gospode državne poslance, da bi to preprečili.

ZAHVALA KRŠČANSKO - SOCIALNEMU AGITATORJU TOVARIŠU MIHI ČOBALU V ZAGORJU.

Izpolnjujemo kot uljudni in olikani ljudje prijetno dolžnost, da se javno in odkrito zahvaljujemo krščansko-socialnemu agitatorju in zvestemu sotrudniku »Naše Moči« tovarišu Mihi Čobalu, ker je v nedeljo na postaji Zidani most tako vrlo agitiral za naš list, ga nosil in kazal vsakemu in pripovedoval, kako da je »Naša Moč« fejest. Vsem somišljenicam in somišljenikom priporočamo, naj z ozirom na vneto agi-

tacijo za naš list posnemajo našega najnovejšega agitatorja Miho Čobala ali po starem Miho Vidra, o katerem široki svet popolnoma napačno sodi, da je socialni demokrat. Ne, Miha Čobal je dokazal na Zidanem mostu s svojo agitacijo za naš list, da je naš. Slava in čast najnovejšemu krščansko - socialnemu agitatorju Mihi Čobalu! — Uredništvo »Naše Moči«.

Zagorje. V nedeljo smo imeli krščanski rudarji shod po § 2. Govoril je Moškerc o namenih strokovnega združevanja krščanskih rudarjev. Shod je trajal od tri četrt na devet do tri četrt na dvanajst. Razprava je bila živahna. Krščansko-socialna manjšina se v Zagorju nič več ne boji socialnodemokratske večine. Sploh pa celo rdeči niso nič kaj zadovoljni z rdečo zagorsko oberkomando.

Zagorje. Miha, kako se prav za prav pišeš. Nekateri pravijo, da si Čobal, drugi da Vider. Pojasni nam to zagonetko.

Zagorje. Ne e n a k a m e r a. Čudno se postopa v Zagorju s takimi rudarji, ki ne trobijo v rdečo Mihovo trobento. Zopet se je pripetil slučaj, da se nekemu delavcu ni izplačala bolniška podpora, češ, da ne dobi nič, ker odbor tega ne dovoli. Mož ni šel v tisti zagorski špital s tremi posteljami. O slučaju se še pogovorimo.

Ljubljanska organizacija.

Ljubljansko delavstvo, pozor!

Na binkoštni ponedeljek imajo naši sotovariši in sotovarišice iz ljubljanske tvornice lepa sveto mašo na Rožniku. Želimo in prosimo, naj se je udeleži tudi ostalo ljubljansko slovensko katoliško delavstvo.

Tovarna za lep v Ljubljani. Stavka je minila, zopet se nadaljuje delo, vse je mirno, kakor bi vsi na novo začeli. Ni več psovovanja, ni več priganjanja, ali delo se ravno tako vrši, kakor se je poprej. Vsak dela z veseljem ter dobro ve, da v medsebojni edinosti je moč, moč, ki jo ne premaga nobena sila, moč v edinosti je, da si podajata roke kapitalizem in delavec, prvi nevoljen, drugi ponosen, ker ve, da delavska moč tudi kapitalizem omehča. Zatorej, dragi mi delavni bratje in sestre, zdaj ste sami izprevideli, da v neslogi se ne stori nič dobrega. Če smo pa složni in edini, pa malo poguma, pa gre vse v redu. Zdaj je čas, da se vsi, ki še niste, vpišete v strokovno društvo, zdaj je prilika, le urno v naročje materi društva. Nihče naj ne izostane in kdor se neče zapisati, ta je zoper delavce, ni vreden, da med nami dela. Poglejmo si po drugih podjetjih ali tovarnah, kako se organizirajo, ter imajo povsod lepe uspehe. Lepo je to, da si delavci pomagajo v slučaju stavke z obilnimi podporami, kakor se imamo mi delavci in delavke v tovarni za lep prav lepo zahvaliti vsem našim dobrotnikom, ki so nam blagovoljno dejansko z denarno podporo na pomoč priskočili. Ne bomo imenovali posameznih dobrotnikov, mi se prav lepo zahvaljujemo vsem tistim, ki so nam pomagali, ko pa pride priložnost, bomo tudi mi radi na pomoč priskočili v vsakem slučaju. Lepo zahvalo gospodu državnemu poslancu Gostinčarju, on je zdaj pokazal, da ima res srce odprto za delavca troina, ki se je za nas potegoval v vojski stavke. Zahvaljujemo se uredništvu »Slovenca«, ki je odločno se vojskovalo z nami delavci. Prisrčna zahvala S. K. S. Z., ki nam je dala društvene prostore na razpolago, da smo se skupno zbirali ter nam obilno pomagali. Vsa čast in zahvala gre uslužbencem južnega kolodvora v Ljubljani za nameravano solidarnost za nas. Spomnili se bomo naših bratskih prijateljev na binkoštni ponedeljek, ko bomo imeli svojo sveto mašo na Rožniku ob 9. uri dopoldne. Pridimo bližje skupaj, da se bolj spoznamo!

Bratska vez edina
Naj nas vedno veže.

Tobačno delavstvo.

Delavski hranilnica in posojilnica v Ljubljani je danes že neobhodno potrebna. Naše delavstvo, vsa čast, pridno varčuje, a dobiček imajo od tega že itak mogočni denarni zavodi, med njimi morebiti celo taki, ki jih vodijo delavstvu sovražni liberalci. Nekaj drugega je, kar danes želimo, da bi se uresničilo. Navedla nas je na to. priprosta delavka, ime je popolnoma postranska stvar. Naravnost želimo in svetujemo, naj bi vzela vprašanje o ustanovitvi delavske hranilnice in posojilnice v roko naše »Podporno društvo«. Mislimo si posojilnico in hranilnico priprosto in enostavno. Delavci naj

bi po njej varčevali, a dobili v sili pri njej tudi posojilo. Ni nič lahkomisljenega, kar nasvetujemo. Delavec, oziroma delavka, ki bi si izposodil kak znesek, bi seveda moral dobiti dobrega poroka. Kdor bi dober stal, moral bi imeti naloženo v hranilnici in posojilnici še enkrat večjo vsoto, za kakoršno stoji dober. Pri posojilih bi se moralo dati seveda tudi posojilo morebiti 10, 20 kron. Tudi povračevalne vsote v obrokih bi morale biti nizke. O potrebi take delavske hranilnice in posojilnice ni nikakega pomisleka. Gre se le, kako izvesti vprašanje. Mogoče bi bilo, da izvede to stvar »Podporno društvo«. Mogoče bi se to izpeljalo z izpremembo pravil. Seveda nič bi pa tudi ne ugovarjali, če bi tako »Hranilnico in posojilnico« izvedle skupno za Ljubljano naše strokovne organizacije. Močne so dovolj. Sposobnih, inteligentnih delavskih moči je pa med njimi tudi dovolj. Želimo, naj bi se pričelo o tem vprašanju, ki ni novo, razpravljati, da se popolnoma izbistre pojmi. Ker je »Delavska hranilnica in posojilnica« v Ljubljani nujno potrebna, se mora tudi knralu uresničiti. Najmočnejše naše strokovno društvo je pa poklicano, da jo izvede in uresniči!

Shodi krščanske tobačne delavske zveze. V Lincu je govoril dne 6. majnika tajnik Ullreich. Nadalje je govoril tudi državni poslanec Fuchs, Stocker in delavec Sattler. V Halleinu je bil občni zbor krajevne skupine 7. majnika. Govorili so tajnik Ullreich, Leeb in Wüstrich. V Švacu se je vršil shod 8. majnika. Govoril je tajnik Ullreich o prostem sobotnem popoldnevu, o domačih zadevah so govorili tovariši Nörrer, Unterlechner in kaplan Grün.

Obsojen je bil v 48urni zapor v Hajnburgu sodrug Heringer, ker je velikonočno nedeljo kruto razžalil predsednika naše krajevne skupine Hochstätterja.

Tekstilno delavstvo.

Vsakdanja usoda delavstva mi je potisnila pero v roko, da pišem o delavstvu v predilnicah na Kranjskem. Delodajalci, kapitalisti in velekapitalisti, se združujejo v tesne zveze ali društva. Kaj je tem organizacijam namen, mislim, da ve sploh delavstvo. Gotovo je prvi namen tega združevanja delodajalcev, kako zatirati delavstvo, da se mu ne zvišajo plače, temveč še raje znižajo, kar gotovo ni v čast tem gospodom. Drugi namen je, da izdelke, ki jih njihovi delavci, ali bolj rečeno sužnji v tekstilni industriji delajo, kolikor mogoče drago prodajo, da tako polne nikdar polne žepe. Kaj pa mi delavci in delavke? Nič in zopet nič. Mirni in tihi smo, kakor da bi vse to bilo nam v korist. Vsak delavec in vsaka delavka, ki tako težko nosi breme svojega stanja, bi moral tudi misliti in delati na to, da se bolj organiziramo in stopimo v tesnejši stik vseh predilnic na Kranjskem. Ako pogledamo na Nemško in Angleško in tudi v Ameriko, kako je delavstvo tam združeno nasproti delodajalcem in v korist sebi. In po združevanju nič ne ovirajo tovarniškega prometa. Na Kranjskem je tekstilno delavstvo še silno nazadnjaško, da se nam čudijo in nas gotovo pomiljujejo v sosednjih organizacijah. Pogledjmo v Litijo, kako se delavstvo počuti, vprašajmo te trpine, kaj nam porečejo. Zabranjuje se jim strokovno društvo, nihče se ne sme ganiiti, ne nasproti mojstrom in toliko manj proti g. Švarcu. Pa da ne pozabim omeniti, da so čestokrat ravno mojstri vzrok delavskega gornja. Ako delavec ali delavka naredi malenkostno napako in se še dobro ne zave, že stoji zunaj tovarne, na njegovo mesto se pa sprejme tujec, Lah ali Italijanka. Ni dosti bolje v Trzinu. Še nismo pozabili, da je Gassner postavljaj delavce na zrak poprej, ko se je prepričal zakaj. V Ajdovščini so tako sramotne razmere, da delavstvo stresa mraz v največji vročini, če o tem le kaj sliši. »Domoljub« štév. 17 piše sledeče: Predilnico v Ajdovščini delavci zadnji čas kar trumoma zapuščajo. Na njih mesto pa prihajajo, kakor se govori, ruski judje iz Odese. — Mislim, da o tem mi ni treba pisati, zakaj domačini zapuščajo tovarno. O tem boste delavci in delavke sodili sami. Toliko pa moram reči, da ko bi bilo delavstvo v enem društvu, bi se dobila sredstva, da se preprečijo take lumparije, kakoršne uganjajo razni Gassnerji, Švarci in drugi s slovenskim delavstvom po naših predilnicah. Celo ljubljanska predilnica ni na prestolu slave, dasi moramo pripoznati, da je ena prvih v napredku tekstilnega delavstva na Kranjskem. Tu se vedno povzroča neki strah ali resnica, ne vem, da nameravajo gospodje ustaviti tovarno. Morebiti je to samo strašilo, da je delavstvo mirno, da ne nastopi za zboljšanje plač,

ki niso prav nič primerne za sedanje draginjo. Saj nižji delavci in delavke komaj toliko zaslužijo, da se v bedi preživijo. Upam, da bo to vsak posamezni delavec in delavka uvaževal. Delavci in delavke, postavimo se na stališče skupne organizacije na Slovenskem. Palica na tej težavni poti naj bo vsakemu delavcu in vsaki delavki »Naša Moč«. Več ko bo naročnikov, bolj gotovo se izpolni moja želja. Dolžnost je posameznih društev in odborov, da na to obrnejo vso pozornost, kajti čas je tu. Da to, kar je še na papirju mrtvo, postane med delavstvom živo!

Jeseniška straža.

Sava. V nedeljo dopoldne je bil občni zbor bratovske skladnice. Na dnevnem redu je bilo poročilo računov za leto 1907 in volitev nadzorstva. O bilanci, ki se je delala v minulem letu, poroča namestnik predsednikov, da je aktivna in da je pokazala 16.000 K prebitkov. Premoženje bratovske skladnice se je v letu 1907 pomnožilo za 38.547 K 19 h. Vsega premoženja je 699.322 K 14 h. Bolniška blagajna je imela koncem leta 1906 gotovine 5492 K 21 h. Koncem leta 1907 je znašal primanjkljaj 9538 K 88 h. Mali so bolniški štihi, komaj 1 K 20 h, a pri nas je veliko bolnikov. V bolniški blagajni je bilo leta 1907 1799 delavcev in 103 delavke; ti so sprejeli za 20.098 dni bolniške šithe. Namestnik predsednikov je stavil predlog, da se ta bilančni prebitek da za ponesrečene, da bi ponesrečenci dobivali mesečno po 32 K. Da odpade s 1. julijem 17 h, ki smo plačali dozdej čez tabelo. Da naj ti še nadalje plačujejo, da se bo ustanovilo nezgodno rento. Koliko bo tovarna prispevala, tega ni nič povedal. Nastali so razni pomisleki, oglasilo se je več govornikov. Pa stvarnega ni nobeden nič povedal; poznalo se je med volivnimi možmi, da ne vlada edinost med njimi. Sklenilo se ni nič, ostalo bo pri starem: pokojnina 200 K na leto, ako je prav bilanca aktivna in prebitek 16.000 kron. Ponesrečeni tudi ne dobe nič. Dopisnik teh vrstic si je misli: To nas tovarna vleče za nos. Ni med delavci edinosti, le zavist vlada med njimi, osebnostna fofšarija, nevednost in premalo poguma. Delal sem načrte, kako bi govoril, ko bi dobil besedo, pa jo nisem, ker nisem volivni mož. Sem moral biti tihi. Eden je rekel: Unfol ustanovimo, z bratovsko skladnico proč. Drugi je rekel: Jaz sem zoper ta predlog, da bi kripelni dobili 16 kron od bilančnega prebitka. Tretji je še dosti pametno povedal: Naj tovarna kripelne živi, ker jih ona poškoduje. — Med tem časom sem pa jaz naredil ta-le načrt: Država naj hiti z državnim starostnim zavarovanjem, ker naši kapitalisti nočejo, da bi bila bratovska skladnica v pomoč delavstvu. Naj se vpeljejo razredi, potem bo konec kreganja med starimi in novimi udi. Ako bo delal več let, prideš v višji razred. Pravila ste sestavili leta 1892, ko ni imela bratovska skladnica skoraj nič premoženja in ste naredili pokojnino 200 K na leto. Zakaj bi jih zdaj ne izpremenili, ko je bilanca aktivna in ima premoženja 699.322 K 14 v. Vsako leto narašča premoženje, gospodje in moji tovarši, ali ni mogoče ustanoviti razrede potem izplačilu I. razred 300 K II. razred 400 K III razred 500 K. In tako urediti da do 10 let ne pride nobeden v pokojnino. Bilanco urediti po teh razredih, ako se primanjklaj pokaže, ga v gotovih letih pokrijete. Za ponesrečence naj se pa ustanovi samostojna blagajna, pod upravo bratovske skladnice tiste prej ki so postali nezmožni za delo pred 10. leti in jih priklopimo v nezgodno blagajno, bi premoženje še bolj narastlo. Ako mislijo naši gospodje res kaj za delavca storiti, naj plačujejo v nezgodno blagajno tri četrt mi pa en četrt. Potem bo za vse prav. Kdor bo postal pred desetim službenim letom nezmožen za delo, dobi iz nezgodne blagajne po desetem službenem letu ako postane kripel dobi iz obeh blagajn. Tako bomo res preskrbljeni za slučaj onemoglosti, ko zdaj nismo. Gospodje so v jubilejnem letu svoje polne žepe dobro zavezali, ne bo nič iz tega kar smo pričakovali. Nezgodna blagaj na pojde po vodi.

Okno v svet.

Majnika so umrli sledeči člani »Prometne zveze«, oziroma žene članov: Krescencija Türtscher, Sv. Anton. — Ivan Kollmann, Dunaj. — Jožef Söllner, Tirschnitz. — Jožef Huger, Dunaj. — Vincencij Reisselt, Freivaldau. — Gabriela Schett, Feldkirch. — Leopold Reiss, Dunaj. — Mihael Stocker, Neumarkt. — Frančiška Hermann, Št. Hipolit. — Jožef Höll, Schlacken-

werth. — Franc Siegl, Homotau. — Gašper Brandstätter, Dunaj. — Ana Mühlberger, Dunaj. — Ivan Skorepa, Praga. — Ivan Muglach, Rietz. — Mrtvaščine je torej plačati za 15 slučajeve smrti. Skupaj torej 75 vin.

Ustanovitev krajevne skupine »Prometna zveza« v Radečah. Minulo nedeljo se je ustanovila v Radečah krajevna skupina »Prometne zveze«, ki ji bodo pripadali železničarji v Zidanem mostu, Laškem, Sevnici, Brežicah, Trbovlju in na drugih bližnjih postajah. Zidan most je znan po zagrizenih soc. demokratičnih železničarjih. Niso vsi zidomoški železničarji rdeči močerači, nekaj glavnih kričavev dela vodo in strahuje ostale železničarje. To, da se namerava ustanoviti krajevna skupina in pa vest, da pride v Radeče državna poslanca dr. Benkovič in Gostinčar, je zmešalo možgane poveljnikom zidanmoške soc. demokratske trdnjave. In brzojavili so po Čobala, Etbina Kristana in celo po tržaškega Kopača, naj pridejo branit napadeno rdečo armado. Čobal in Kristan sta si mislila, hudiča, (hudič je namreč Etbinov ljubljeneec, zato ga ima vedno na jeziku) kaj bova šla tja, saj sva pretrapasta, da bi nastopila proti dvema drž. poslancema. Zagorski Miha Čobal ali zloodej vedi kako se že piše, nekateri pravijo da Vider, je pa šel branit napadeno zidanmoško soc. dem. armado. Pripeljal je seboj še četo svojih Zagorčanov, nekega debeluha in nekaj mladih fantov, da bo razgnal shod. Čobalov ali Viderjev Miha je že med vožnjo v Zidan most hrulil drž. posl. Gostinčarja in mu grozil, da bi ga pretepel, če bi ne bil oženjen. No, Miha se bo morebiti zaradi te nevarne grožnje še kesal. V Radečah je pa bil popoldne shod, ki ga je sklicalo ljubljansko »Slov. katol. del. društvo«. Čobalovi soldati so bili komandirani, naj razženejo shod. Nekaj so kričali, pa žvižgali, a shoda niso razgnali, ker je bilo naših preveč. Po shodu »Slov. katol. del. društva« se je vršil ustanovni shod »Krajevne prometne zveze«. Čobalov Miha je sicer kazal, da ima tudi on vabilo, a povedalo se mu je, naj gre proč, ker nima tu nič opraviti. Miha je lepo ubogal in odpeljal svoje soldate proč. V novo skupino »Prometne zveze« se je vpisalo lepo število železničarjev. Govorili so na obeh shodih: dr. Benkovič, Gostinčar, Majcen, Medved, Milavec in Moškerc. Ko je videl Čobalov Miha, da je slabo branil soc. dem. zidanmoško trdnjavo, si je pa mislil, Miha, predsedaj in postani kršč. socialc, ko prično zapuščati dose-danji rdeči čoln železničarji, že vejo zakaj. Sicer so na postaji Zidan most nekoliko Čobalovi soldati požvižgali, ampak Miha Čobal ali pravzaprav Miha Vider ni žvižgal, marveč je kazal ljudem »Našo Moč«, ki mu je zelo, zelo všeč, ker je res pravi delavski list, ki pišejo vanj delavci sami, kar pri soc. demokratskih listih ni, ki jih piše inteligenca, ki se imenuje zavoljo lepšega rdeča. Tudi med vožnjo iz Zidanega mosta v Zagorje je sedel Čobalov Miha lepo v kotu in bil tihi, njegovi soldati, ki še niso kakor Miha Čobal postali kršč. soc. agitatorji in razširjevalci »Naše Moči« so pa upili, rjovel in kvantali, da se je vse kadilo. Led med zidanmoškimi železničarji je prebit. I tu prodira zmagoslavno krščansko socialna strokovna železniška organizacija.

Maribor. Članek v »Naši Moči« o soc. demokraciji ni nič ugajal rdečim voditeljem. Pa so sodili in mislili, da prekose v svoji modrosti celo kralja Salomona. Prizadevali so si vse, kar so le mogli, da poizvejo, kdo da je pisal v »Našo Moč«. Ker so tako kunštni, da čujejo, kako raste trava in kako da žvižgajo planke v Čakurnu, so pa obdolžili v svoji modrosti popolnoma nedolžna gg. Karbo in Bendeta, češ da sta onadva doposlala dopis. A rdeči nadmodrijani vseh modrijanov, izpodletelo vam je. Slabo ste jo po-gruntali. Mesto da iztikujete po dopisnikih »Naše Moči«, rajši tuhtajte, kako pomoči železničarjem. Lepi delavski prijatelji ste soc. dem. ščurki, ko samo delavstvo, ki ne trobi v vaš rog, po shodih obrekujete in opravljate. Rdeči so imeli shod na katerem sta imela poročati dva zastopnika, kaj da sta opravila pri ravnateljstvu južne železnice. Ker rdeči zelo radi čitajo »Našo Moč« in ker se nista udeležila shoda gg. Karba in Bende, hajd, so si mislili, tale dva sta pisala »Naši Moči«. Sicer ni bil na shodu neki rdečkar, ker je bil holan. A sklenili so, da prično pobirati zanj, ker je prej znal dobro zabavljati proti farjem in čez katoliške može. Je že prav, da se vam smili, ko je v stiski, a vprašamo, zakaj se pa vam ne smilijo katoliški može in vpijete, ko so bolni: »Verdammtes Hausherr ne potrebuje nič«. Le pazite, da se vam zdaj ob suši ne posuši vaša kasa, ki mora biti itak že zelo posušena, ker pobirate in beračite za vsako malenkost.

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič
vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.

Uredništvo in upravnništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.



Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Cene brez konkurence!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19.

priporoča svojo

veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klice po najnižji ceni.

Solidna postrežba!



Ustnov-
ljeno let
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarila in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufaktorni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.

Cene najnižje.



Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetelca
v Ljubljani, Korošijske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.



Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10



Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji



Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene